

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	142-25/291381
Otsuse kuupäev	14.07.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	MTÜ Krisanne Juristide Õigusabi vaidlustus Tallinna Linnakantselei riigihanke „Tallinna korteriühistute õigusnõustamine“ (viitenumber 291381) osades 2, 3 ja 4, Tallinna Linnakantselei otsustele tunnistada edukaks Eesti Juristide Liidu pakkumus
Menetlusosalised	Vaidlustaja, MTÜ Krisanne Juristide Õigusabi, esindaja Krista Paal Hankija, Tallinna Linnakantselei, esindaja Kai Randlaine Kolmas isik, Eesti Juristide Liit, esindaja Katarina Talumäe
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg-de 3 ja 8 alusel

1. Jätta rahuldamata MTÜ Krisanne Juristide Õigusabi vaidlustus Tallinna Linnakantselei riigihanke „Tallinna korteriühistute õigusnõustamine“ (viitenumber 291381) osades 2, 3 ja 4.
2. Jätta MTÜ Krisanne Juristide Õigusabi poolt vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 25.03.2025 avaldas Tallinna Linnakantselei (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris

(edaspidi RHR) sotsiaal- ja eriteenuste erimenetlusega riigihanke „Tallinna korteriühistute õigusnõustamine“ (viitenumber 291381) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse kord (edaspidi Kord), Tehniline kirjeldus (edaspidi TK), „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ ja Hankelepingu kavand (edaspidi Leping). Riigihange on jagatud neljaks osaks:

1) osa 1 - Nõustamine Vabaduse väljak 7 või Roosikrantsi 2 teenindussaal - kokku kuni 56 tundi kuus;

2) osa 2 - Nõustamine Lasnamäe linnaosas mitmel päeval nädalas - kokku kuus kuni 20 tundi (edaspidi Osa 2);

3) osa 3 - Nõustamine Vabaduse väljak 7 või Roosikrantsi 2 teenindussaal ühel päeval nädalas - kokku kuus kuni 28 tundi (edaspidi Osa 3);

4) osa 4 - Nõustamine Mustamäe linnaosas mitmel päeval nädalas - kokku kuni 20 tundi kuus (edaspidi Osa 4).

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 09.04.2025, esitasid pakkumused 6 pakkujat, sh MTÜ Krisanne Juristide Õigusabi (Osades 2, 3 ja 4) ning Eesti Juristide Liit (Osades 1-4).

2. Tallinna linnasekretäri 05.06.2025 käskkirjaga nr 2-9/2 „Riigihanke „Tallinna korteriühistute õigusnõustamine“ (viitenumber 291381) sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluses pakkumuste vastavaks tunnistamine ja hindamine ning pakkumuse edukaks tunnistamine“ (edaspidi Käskkiri) tunnistas Hankija Osades 2, 3 ja 4 edukaks Eesti Juristide Liidu pakkumuse.

3. 11.06.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) MTÜ Krisanne Juristide Õigusabi (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsustele tunnistada Osades 2, 3 ja 4 edukaks Eesti Juristide Liidu (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus. Vaidlustaja kõrvaldas puudused vaidlustuses 13.06.2025.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 19.06.2025 kirjaga nr 12.2-10/142 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 26.06.2025 ja neile vastamiseks 01.07.2025. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **MTÜ Krisanne Juristide Õigusabi**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

5.1. Osades 2-4 tunnistas Hankija edukaks Eesti Juristide Liidu pakkumuse. Vaidlustaja pakkumuse maksumused on nendes osades soodsamad ja tulnuks Kolmanda isiku pakkumuste asemel edukaks tunnistada.

5.1.1. Osas 2 on vastavaks tunnistatud pakkumuste õigusnõustamise teenuse maksimaalne maksumus ühe kuu jooksul ja hindamisel saadud väärtuspunktid järgmised:

1) Eesti Juristide Liit - 1195,60 eurot KM-ga ja 100 väärtuspunkti;

2) MTÜ Krisanne Juristide Õigusabi - 1952,00 eurot KM-ga ja 80,63 väärtuspunkti;

3) Progressor Õigusbüroo OÜ - 3904,00 eurot KM-ga ja 30,63 väärtuspunkti.

RHAD-is on Hankija märkinud, et Lasnamäel osutatakse õigusteenust 20 tunni ulatuses kuus. Vaidlustaja sisestas Hankija ettevalmistatud keskkonda RHR-is vajalikud andmed ja oma pakkumuse. Vaidlustaja õigusnõustamise hind on 40 eurot/tunnis. Kokku on pakkumuse hind $20 \times 40 \text{ eurot} = 800 \text{ eurot} + \text{KM} = 974 \text{ eurot}$, mis oli soodsaim hind ja vastas 100 väärtuspunktile.

Hankija oli arvutiprogrammis hindamismetoodika ebaõigelt sisestanud ja viga tekkis Hankija ebaõigete hindamiskriteeriumide programmeerimise tõttu.

5.1.2. Osas 3 on vastavaks tunnistatud pakkumuste õigusnõustamise teenuse maksimaalne maksumus ühe kuu jooksul ja hindamisel saadud väärtuspunktid järgmised:

- 1) Eesti Juristide Liit - 1503,04 eurot KM-ga ja 100 väärtuspunkti;
- 2) MTÜ Krisanne Juristide Õigusabi - 2732,80 eurot KM-ga ja 55 väärtuspunkti;
- 3) EESTI KORTERIÜHISTUTE LIIT - 2520,00 eurot (käibemaksu ei lisandu) ja 62,79 väärtuspunkti.

RHAD-is on Hankija märkinud, et Vabaduse väljak 7 või Roosikrantsi 2 osutatakse õigusteenust 28h ulatuses kuus.

Vaidlustaja sisestas Hankija ettevalmistatud keskkonda RHR-is vajalikud andmed ja oma pakkumuse. Vaidlustaja õigusnõustamise hind on 40 eurot/tunnis. Kokku on pakkumuse hind $28 \times 40 \text{ eurot} = 1120 \text{ eurot} + \text{KM} = 1366,40 \text{ eurot}$, mis on soodsaim hind ja hindamiskriteeriumide kohaselt 100 väärtuspunkti.

Hankija oli arvutiprogrammis hindamismetoodika ebaõigelt sisestanud ja viga tekkis Hankija ebaõigete hindamiskriteeriumide programmeerimise tõttu.

5.1.3. Osas 4 on vastavaks tunnistatud pakkumuste õigusnõustamise teenuse maksimaalne maksumus ühe kuu jooksul ja hindamisel saadud väärtuspunktid järgmised:

- 1) Eesti Juristide Liit - 1073,60 eurot KM-ga ja 100 väärtuspunkti;
- 2) MTÜ Krisanne Juristide Õigusabi - 1952,00 eurot KM-ga ja 69,49 väärtuspunkti;
- 3) OÜ HUGO - 2830,40 eurot KM-ga ja 38,98 väärtuspunkti;
- 4) Eesti Õigusbüroo OÜ - 2879,20 eurot KM-ga ja 37,29 väärtuspunkti.

RHAD-is on Hankija märkinud, et Mustamäel (Käskkirjas Lasnamäe) osutatakse õigusteenust 20 tunni ulatuses kuus.

Vaidlustaja sisestas Hankija ettevalmistatud keskkonda RHR-is vajalikud andmed ja oma pakkumuse. Vaidlustaja õigusnõustamise hind on 40 eurot/tunnis. Kokku on pakkumuse hind $20 \times 40 \text{ eurot} = 800 \text{ eurot} + \text{KM} = 976 \text{ eurot}$, mis on soodsaim hind ja hindamiskriteeriumite kohaselt 100 väärtuspunkti.

5.2. RHR-is on märgitud, et lepingu alguse kuupäev on 31.05.2025. Hankija ei ole pakkujaid teavitanud, milline on hanke tegelik alguskuupäev ja RHAD-i pole muudetud. Seda hanketingimust ei ole täidetud ja ei saa ka täita, kuna 31.05.2025 on möödunud.

5.3. 22.06.2025 täiendas Vaidlustaja oma seisukohti.

5.3.1. Hindamiskriteeriumid pole üheselt arusaadavad, otstarbekad ja proportsionaalsed.

Hanketeate kohaselt toimub Osas 2 nõustamine Lasnamäe linnaosas mitmel päeval nädalas - kokku kuni 20 tundi kuus. Jääb arusaamatuks, miks on Hankija hinnakriteeriumis märkinud, et hinnapakumisel arvestatakse 30 min nõustamise hinda. 30 minuti kriteeriumi arvestus on ebaselge ja eksitav ning ei vasta RHS § 3 p-ile 2.

5.3.2. RHS § 87 lg 1 p-i 1 järgi nägi Hankija ette 30 minutilise piirmäära, mille jooksul toimub KÜ nõustamine. See nõue on üheselt mõistetav. Vaidlustajale jääb selgusetuks miks seadis Hankija hinnapakumuse tegemisel kriteeriumiks 30 minutilise nõustamisaja maksumuse määramise ja selle järgi pakkumuse tegemise. Lihtsamate ja lühemat nõustamisaega nõudvate pöördumiste puhul võib 30 minutiline nõustamisaeg olla ebaotstarbekas või mittevajalik. Sel juhul ei ole ka hinnakriteerium teostatav. Samas võib keerukam ja enam aega nõudev pöördumine/ kaasus vajada pikemat nõustamisaega kui 30 minutit ning ka siis ei ole Hankija määratud hinnakriteerium täidetav. Selle hinnakriteeriumi kehtestamine ei ole üheselt mõistetav ega proportsionaalne.

5.3.3. Hanketeate kohaselt toimub Osas 3 nõustamine Vabaduse väljak 7 või Roosikrantsi 2 teenindussaalides ühel päeval nädalas kokku kuni 28 tundi kuus. TK-s on kehtestatud, et igale pöördujale/kliendile osutatakse õigusteenust 30 minutit. Hinnakriteeriumi sidumine kliendi teenindusajaga on ebamõistlik, ebaselge ja ebaproportsionaalne.

5.3.4. Hanketeate kohaselt toimub Osas 4 nõustamine Mustamäe linnaosas mitmel päeval nädalas kokku kuni 20 tundi kuus. TK-s on märgitud, et igale pöördujale/kliendile on ettenähtud 30 minutit nõustamisega. Hankija on hinnakriteeriumis määranud, et pakkuja peab hinnapakumisel lähtuma 30 minutilisest nõustamisajast ja selle maksumusest. See jääb Vaidlustajale arusaamatuks. Hinnakriteerium peab olema pakkujatele üheselt arusaadav ja mõistetav. Hankija on RHAD-is selgesõnaliselt määranud nõustamise ajad (tunnid), kohad ja pakkuja pidi pakkuma konkreetset nädalapäevad. Hankija on 30 minutilise nõustamisaja hinna määramisel Vaidlustajat eksitanud.

6. Hankija, **Tallinna Linnakantselei**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

6.1. RHR lehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ on Hankija igas riigihanke osas märkinud pakumuste hindamise tüübi ja meetodina: *Maksumus, vähim on parim* ja hinnatavaks kriteeriumiks on Hankija märkinud *Õigusnõustamise teenuse maksimaalne maksumus ühe kuu jooksul*, osakaaluga 100%. Hankija poolt hindamiskriteeriumi selgituste lahtritesse sisestatud juhiste kohaselt pidid pakkujad esitama ühe õigusnõustamise hinna, arvestades, et ühe nõustamise maksimaalne kestus on kuni 30 minutit.

6.2. RHR lehele „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ on Hankija sisestanud selgituste lahtrisse maksumuste esitamiseks alljärgnevad juhised: Pakkuja esitab ühe õigusnõustamise hinna, arvestades, et ühe õigusnõustamise maksimaalne kestus on kuni 30 min (tehnilise kirjelduse p 2.3), eurodes ja kaks kohta pärast koma. Hindamise aluseks on ühe kuu maksimaalne kogumaksumus (sealhulgas käibemaksuga kui pakkuja on käibemaksukohuslane).

Juhises viidatud TK p-i 2.3 sõnastus on alljärgnev: Ühe isiku õigusnõustamise maksimaalne kestus on 30 minutit.

Hankija on andnud pakumuse maksumuse esitamiseks pakkujatele selged ja üheselt mõistetavad juhised, sh on välja toodud, et ühe õigusnõustamise kestuseks on kuni 30 minutit.

6.3. Vaidlustaja ja Kolmas isik esitasid RHR lehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ Osades 2, 3 ja 4 pakumuste maksumused, milleks on teenuse maksimaalne maksumus ühe kuu jooksul ning ühiku hinna (ühe õigusnõustamise (tk) hind) järgmiselt:

1) Osa 2 - Hankija ette antud õigusnõustamiste kogus on 40 tk:

Vaidlustaja pakumuse maksumus on 1600,00 eurot KM-ita ja 1952,00 eurot KM-iga. sealjuures ühe õigusnõustamise hind on 40,00 eurot KM-ta.

Kolmanda isiku pakumuse maksumus on 980,00 eurot KM-ita ja 1195,60 eurot KM-iga, sealjuures ühe õigusnõustamise hind on 24,50 eurot KM-ita.

2) Osa 3 - Hankija ette antud õigusnõustamiste kogus on 56 tk:

Vaidlustaja pakumuse maksumus on 2240,00 eurot KM-ita ja 2732,80 eurot KM-iga, sealjuures ühe õigusnõustamise hind on 40,00 eurot KM-ita.

Kolmanda isiku pakumuse maksumus on 1232,00 eurot KM-ita ja 1503,04 eurot KM-iga, sealjuures ühe õigusnõustamise hind on 22,00 eurot KM-ita.

3) Osa 4 - Hankija ette antud õigusnõustamiste kogus on 40 tk:

Vaidlustaja pakumuse maksumus on 1600,00 eurot KM-ita ja 1952,00 eurot KM-iga, sealjuures ühe õigusnõustamise hind on 40,00 eurot KM-ita;

Kolmanda isiku pakumuse maksumus on 880,00 eurot KM-ita ja 1073,60 eurot KM-iga, sealjuures ühe õigusnõustamise hind on 22,00 eurot KM-ita.

6.4. Korra p-ides 9.1 ja 9.2 on toodud pakkumuste hindamise ja edukaks tunnistamise kord, millest Hankijal tuli pakkumuste hindamisel ja edukaks tunnistamisel lähtuda: *Hankija hindab vastavaks tunnistatud pakkumusi vastavalt alusdokumentides nimetatud pakkumuste hindamise kriteeriumidele antud suhtelisele osakaalule. Hankija tunnistab igas osas põhjendatud kirjaliku otsusega edukaks pakkumuste hindamise kriteeriumide kohaselt ühe majanduslikult soodsaima pakkumuse, mis selgitatakse välja madalaima ühe kuu maksimaalse kogumaksumuse alusel ning mis on pakkuja poolt märgitud ka riigihangete registris hindamiskriteeriumite ja hinnatavate näitajate töölehele. Edukaks pakkumuseks tunnistatakse igas osas üks pakkumus, mis saab alusdokumendis toodud hindamiskriteeriumide alusel kõige rohkem väärtuspunkte.*

6.5. Arvestades RHAD-is kehtestatud pakkumuste hindamise kriteeriumi ning Osades 2, 3 ja 4 esitatud pakkumuste maksumusi, on Hankija otsused Kolmanda isiku pakkumuste edukaks tunnistamiseks kõikides Osades tehtud õigetel alustel.

6.6. Arvestades TK p-ides 1.1-1.4 välja toodud Riigihanke osade nõustamiste (kestus kuni 30 minutit) koguseid ühes kuus, on Hankija nende põhjal RHR lehele „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ sisestanud õigusnõustamiste kogused (ühikuks „tk“).

Lepingu p-i 1.7 teise lause tekst *Ühe õigusnõustamise hind on ... eurot käibemaksuta* viitab sellele, et lepingu täitmisel võetakse tasu maksmisel aluseks ühe õigusnõustamise hind. Punktiiri asemele märgitakse enne lepingu sõlmimist hind, mille edukas pakkuja on oma pakkumuses lehele „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ ühiku hinnana sisestanud. Seega, ka lepingu täitmisel lähtutakse tasu maksmisel ühest õigusnõustamise hinnast.

TK p-ides 1.1-1.4 esitatud teenuse mahtude kirjelduste, Lepingu p-i 1.7 ning RHR lehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ olevate juhiste põhjal oli pakkujatel võimalik üheselt aru saada, et pakkumuses tuleb esitada ühikuhinnana ühe õigusnõustamise hind, arvestades, et ühe õigusnõustamise maksimaalne kestus on kuni 30 minutit ning et pakkuja esitatud ühikhinna ja Hankija etteantud õigusnõustamiste koguse põhjal moodustub õigusnõustamise teenuse maksimaalne maksumus ühe kuu jooksul.

6.7. Vaidlustaja sõnul sisestas ta Hankija ettevalmistatud keskkonda vajalikud andmed ja oma pakkumuse maksumuse, Vaidlustaja õigusnõustamise hind: 40 eurot/tund (Osades 2-4).

Vaidlustaja pakkumusest ei ole tuvastatav asjaolu, et lehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud ühiku hinna 40 eurot puhul ei ole tegemist ühe õigusnõustamise hinnaga (kuni 30 minutit). RHAD-is ei ole otsest ega kaudset viidet, et pakkumuses tuleks esitada õigusnõustamise tunni maksumus vaid on selgelt väljendatud, et esitada tuleb ühiku hind ühele õigusnõustamisele, arvestades, et ühe õigusnõustamise maksimaalne kestus on kuni 30 minutit. Sealhulgas on RHR-i ühikuna sisestanud „tk“ (tükk), mitte „eurot/h“ (eurot tunnis).

6.8. Hankija ei nõustu Vaidlustajaga, et Hankija on ebaõigesti sisestanud hindamismetoodika, mille tõttu tekkis viga. Õigusnõustamiste kogused ei pidanud võrduma maksimaalsete tundide mahuga ühes kuus. Vaidlustaja, kes enda sõnul esitas õigusnõustamise ühe tunni hinna, 40 eurot/tunnis, taotleb vaidlustusega oma pakkumuste maksumuste ümber arvutatamist etteantud koguste vähendamise teel, et seeläbi osutuks Vaidlustaja pakkumus Osades 2-4 edukaks. Esiteks, kui Hankija olekski eksinud registrisse koguste sisestamisel, ei oleks koguste muutmine praegusel juhul enam võimalik, sest Hankija võib muuta alusdokumente kuni pakkumuste esitamise tähtpäevani. Teiseks, Hankija ei ole eksinud koguste sisestamisel.

6.9. Vaidlustaja püüab Hankija otsuste vaidlustamise teel oma pakkumustes maksumusi muuta, kuid Vaidlustajal puudub selline õigus. Pakkumuse koostamisel maksumuse ühikhinna sisestamisel pidi Vaidlustaja nägema oma pakkumuse maksumust kokku ja kui see oleks Vaidlustaja meelest olnud liiga kõrge, siis pakkuja hoolsuskohustusest tulenevalt oleks pidanud ta pöörduma Hankija poole selgituste saamiseks või lugema veelkord hoolikamalt RHAD-i.

6.10. Hankemenetluses on pakkujal kõrgendatud hoolsuskohustus, sh peab pakkuja veenduma, kas kõik esitamisele kuulunud dokumendid said esitatud vastavalt riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele, sh hõlmab pakkuja hoolsuskohustus enda hanke alusdokumentidega kurssi viimist ning nende järgimist.

6.11. Riigihanke vastavustingimuse „Pakkumuse esitamine“ kohaselt peab pakkuja pakkumuse esitamisega kinnitama kõigi riigihanke alusdokumentides esitatud tingimuste ülevõtmist ja tingimusliku pakkumuse esitamine ei ole lubatud. Vaidlustaja on oma pakkumuses küsimusele, kas ettevõtja saab kinnitada, et pakkumus vastab hanke alusdokumentides sätestatud tingimustele, vastanud „Jah“. Seega on Vaidlustaja pakkumuse esitamisega võtnud üle kõik Riigihanke tingimused, tema pakkumus koos selles esitatud maksumusega on Vaidlustajale siduv. Samuti on Vaidlustaja vastavustingimuse „Pakkumuse maksumus“ juures kinnitanud, et täidab pakkumuse lehe „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ lehel ette antud struktuuri kohaselt.

6.12. Vaidlustaja leiab, et Riigihanke tulemusena ei saagi enam hankelepinguid sõlmida, kuna lepingu alguse kuupäev on 31.05.2025.

Hankija mõnab, et RHR-i on iga Osa juurde sisestatud lepingu periood kuupäevade vahemikuna 30.05.2025-31.03.2026, kuid Hankija on iga Riigihanke osa puhul lisanud hanketeatesse ning Korra p-i 1 täpsustused: *Lepingu alguskuupäev on eelduslik. Hankija võib lepingu sõlmida ka enne nimetatud kuupäeva või selle kuupäeva möödumisel, kui see on riigihanke menetlemisele, vaidlustus- või kohtumenetlusele kulunud ajast või lepingu sõlmimise tegevustest tulenevalt vajalik ja seda eeldusel, et eduka pakkuja pakkumus on kehtiv. Olenemata lepingu alguskuupäevast lepingu lõppkuupäev ei muutu.* Lepingu p-is 1.1 on märgitud, et leping jõustub selle hilisemast allkirjastamisest ja kehtib kuni 31.03.2026. TK p-i 2.5 kohaselt osutatakse teenust kuni 31.03.2026.

6.13. 01.07.2025 esitas Hankija täiendavad seisukohad.

6.13.1. Oma täiendavates seisukohtades on Vaidlustaja asunud vaidlustama RHAD-i, mis ei ole praeguses menetluse etapis enam võimalik.

6.13.2. Hankija ei ole Vaidlustajat eksitanud. Hankija on määranud TK-s iga Riigihanke osa kohta nõustamise eeldatava mahu tundides kuus ning selle juurde märkinud, mitmele nõustamisele kuus see vastab. Pakkumuse maksumuse esitamiseks on RHAD-is antud üheselt mõistetavad juhised, Hankija on ka selgitanud, miks oli vajalik küsida ühikuhinnana ühe õigusnõustamise hinda, arvestades, et ühe õigusnõustamise maksimaalne kestus on kuni 30 minutit. Hankija poolt RHR lehele „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ sisestatud kirjeldus võimaldas mõistlikul isikul tavalise tähelepanelikkuse juures aru saada, mille kohta maksumus tuleb esitada, sh ka sellest, kuidas kujuneb õigusnõustamise teenuse maksimaalne maksumus ühe kuu jooksul, mis on pakkumuste hindamise aluseks. Seega ei ole hindamiskriteerium Hankija poolt ebaselgelt või mitmeti mõistetavalt sõnastatud ja pakkujatel oli selle sisust võimalik üheselt mõistevalt aru saada.

7. Kolmas isik, **Eesti Juristide Liit**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

7.1. Vaidlustus on põhjendamatu. Käskkirjast nähtub, et Kolmanda isiku pakkumus oli Osades 2-4 soodsaim. Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamisel on kooskõlas vähim on parim hindamismeetodiga.

7.2. Hindamiskriteeriumide kohaselt: *Pakkuja esitab ühe õigusnõustamise hinna, arvestades, et ühe õigusnõustamise maksimaalne kestus on kuni 30 min (tehnilise kirjelduse p 2.3), eurodes*

ja kaks kohta pärast koma. Hindamise aluseks on ühe kuu maksimaalne kogumaksumus (sealhulgas käibemaksuga kui pakkuja on käibemaksukohuslane).

Vaidlustusest nähtub, et Vaidlustaja on pakkumust koostades ilmselt valesti mõistnud TK p-i 2.3 ning hindamiskriteeriume. Vaidlustaja esitas pakkumuse ekslikus veendumuses, et ühe õigusnõustamise hind on tunnipõhine (üks nõustamine = üks tund). Tegelikult määras Hankija ühe nõustamiskorra kestuseks kuni 30 minutit, millest lähtuvalt tuli esitada ka pakkumus.

7.3. Vaidlustuses on Vaidlustaja seoses Osaga 2 märkinud, et Vaidlustaja õigusnõustamise hind on 40 eurot/h ning pakkumuse hind kokku: $20 \times 40 \text{ eurot} = 800 \text{ eurot} + \text{KM} = 974 \text{ eurot}$. Kui Vaidlustaja on õigusnõustamise hinnaks märkinud 40, siis kooskõlas hindamiskriteeriumide ja TK p-iga 2.3 peab seda tõlgendama selliselt, et Vaidlustaja õigusnõustamise pooltunni (st nõustamiskorra) hind on 40 eurot. Järelikult on Vaidlustaja esitatud pakkumuse hind 20-le nõustamistunnile 1952 eurot koos käibemaksuga, vastavalt $20 \times (40 \times 2) + 22\% = 1952$.

7.4. Vaidlustuses on Vaidlustaja seoses Osaga 3 märkinud, et Vaidlustaja õigusnõustamise hind on 40 eurot/h ning pakkumuse hind kokku: $28 \times 40 \text{ eurot} = 1120 \text{ eurot} + \text{KM} = 1366,40 \text{ eurot}$. Ka siin on Vaidlustaja eksinud õigusnõustamise hinna määramisel, arvates väärtalt, et õigusnõustamise korra hind on tunni-, mitte pooltunnipõhine. Seega on Vaidlustaja pakkumuse hind Osas 3 kokku 2732,80 eurot koos käibemaksuga vastavalt järgmisele arvutuskäigule: $28 \times (40 \times 2) + 22\% = 2732,80$.

7.5. Vaidlustuses on Vaidlustaja seoses Osaga 4 märkinud, et Vaidlustaja õigusnõustamise hind on 40 eurot/h ning pakkumuse hind kokku: $20 \times 40 \text{ eurot} = 800 \text{ eurot} + \text{km} = 976 \text{ eurot}$. Kolmanda isiku poolt juba varem esitatud põhjustel oli Vaidlustaja pakkumuse hind Osas 4 koos käibemaksuga tegelikult 1952 eurot vastavalt arvutuskäigule: $20 \times (40 \times 2) + 22\% = 1952$.

7.6. Vaidlustuse on ilmselt tinginud Vaidlustaja ekslik arusaam nõustamiskorra kui hindamiskriteeriumi kestusest.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Kuna kõikides vaidlustatud Riigihanke osades (Osad 2, 3 ja 4) on asjaolud samad, puudub vajadus vaadelda neid eraldi, mistõttu vaidlustuskomisjon käsitleb asjaolusid koos.

9. RHAD dokumendi „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ kohaselt on kõikides Riigihanke osades kehtestatud üks hindamiskriteerium - *Õigusnõustamise teenuse maksimaalne maksumus ühe kuu jooksul*.

Maksumuse esitamise juhend on toodud samas, tabeli veerus „Kirjeldus“, järgmiselt: *Pakkuja esitab ühe õigusnõustamise hinna, arvestades, et ühe õigusnõustamise maksimaalne kestus on kuni 30 min (tehnilise kirjelduse p 2.3), eurodes ja kaks kohta pärast koma. Hindamise aluseks on ühe kuu maksimaalne kogumaksumus (sealhulgas käibemaksuga kui pakkuja on käibemaksukohuslane).*

TK p 2.3, millele „Kirjelduses“ viidatakse, on sõnastatud järgmiselt: *Eeldus on, et Tallinna korteriühistuid nõustatakse vastava hanke osa teenuse osutamiseks ette nähtud ruumis, kuid kliendi soovil võib teenust osutada ka veebi (Microsoft Teams, Zoom jms) või telefoni teel. Kuna hanke osade I ja III ruumid kattuvad siis lepatakse lepingu sõlmimisel ajad kokku selliselt, et nõustamise ajad ei kattuks. Ühe isiku õigusnõustamise maksimaalne kestus on 30 minutit.*

RHR-i lehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“, millel tuli esitada pakkumuse maksumus, on iga Osa kohta eraldi toodud andmed selle kohta, millised andmed maksumuse kohta tuleb esitada:

1. Õigusnõustamise teenuse maksimaalne maksumus ühe kuu jooksul

Pakkuja esitab ühe õigusnõustamise hinna, arvestades, et ühe õigusnõustamise maksimaalne

kestus on kuni 30 min (tehnilise kirjelduse p 2.3), eurodes, ilma käibemaksuta ja kaks kohta pärast koma.

Vaidlustuskomisjoni hinnangul ei saa olla mõistlikku vaidlust selles, et erinevates RHAD-i dokumentides, sh RHR-i lehel, millel tuli esitada pakkumuste maksumused, on Hankija selgelt ja üheselt mõistetavalt ette näinud, et pakkumuse maksumuse esitamisel on ühikuhinnaks *ühe õigusnõustamise hind, arvestades, et ühe õigusnõustamise maksimaalne kestus on kuni 30 min.*

Vaidlustuskomisjoni arvates pidi sellest tavalise tähelepanelikkuse juures aru saama mitte üksnes hoolas pakkuja vaid iga isik, kes ühegi neist dokumentidest läbi luges.

10. Vaidlustaja esitas oma pakkumuse maksumused Osades 2, 3 ja 4, märkides ühikuhinnaks 40,00 (eurot).

Vaidlustaja pakkumusest ei ole kusagilt tuvastatav asjaolu, et tema poolt RHR lehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud ühikuhinna 40,00 (eurot) puhul ei ole tegemist ühe õigusnõustamise hinnaga (kuni 30 minutit), mis RHAD-i kohaselt tuli esitada, vaid mingisuguse muu hinna või maksumusega.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija lähtus pakkumuste hindamisel igati õiguspäraselt Vaidlustaja pakkumuses Osade 2, 3 ja 4 kohta märgitud ühikuhinnast ning pakkumuste hindamise tulemused, mille alusel tunnistati Kolmanda isiku pakkumuse edukaks, vastasid RHAD-ile ning Vaidlustaja pakkumusele.

11. 11.06.2025 esitatud vaidlustuses¹ leiab Vaidlustaja, et Hankija on arvutiprogrammis hindamismetoodika ebaõigelt sisestanud ja pakkumuste hindamisel tekkis viga Hankija ebaõigete hindamiskriteeriumide programmeerimise tõttu. Vaidlustaja märgib, et tema õigusnõustamise hind Osades 2, 3 ja 4 on 40 eurot/tunnis ning leiab sellest hinnast lähtudes, et kõigis neis Osades oleks tulnud tunnistada edukaks tema pakkumus kui maksumuselt madalaim.

Vaidlustusest võib seega järeldada, et pakkumuse esitamisel jättis Vaidlustaja tähelepanuta, et RHAD-is, sh RHR-i lehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“, millel tuli esitada pakkumuse maksumus, on selgelt märgitud, et pakkumuse maksumuse esitamisel on ühikuhinnaks ühe õigusnõustamise kestvus 30 min. Vaidlustaja esitas oma pakkumuses ühikuhinnana ühe tunni õigusnõustamise hinna. Seda, et RHAD-i kohaselt tuli esitada ühikuhind ühe nõustamiskorra kohta, kestuseks 30 minutit, ei olnud Vaidlustaja ilmselt tähele pannud² veel ka vaidlustuse esitamisel, sest vaidlustuses toob ta välja väidetava Hankija vea arvutiprogrammis hindamismetoodika sisestamisel. Tegelikult mingit viga arvutiprogrammis polnud ning pakkumuste hindamisel hinnati Vaidlustaja pakkumuste maksumust Osades 2, 3 ja 4 Vaidlustaja sisestatud ühikuhinnast - 40,00 (eurot) - lähtudes, vastavalt ettenähtud valemile (mõistlikul eeldusel, et Vaidlustaja on esitanud ühikuhinnana ühe nõustamiskorra maksumuse, kestvusega 30 minutit, nagu on RHAD-is kehtestatud).

12. Vaidlustuskomisjon märgib, et Hankija ei saanud ega pidanud Vaidlustaja pakkumusest aru saama, et Vaidlustaja poolt lehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ Osades 2, 3 ja 4 esitatud ühikuhinna - 40,00 (eurot) - puhul ei ole tegemist ühe õigusnõustamise hinnaga (kuni 30 minutit), mis tuli RHAD-i kohaselt ühikuhinnana esitada, vaid ühe tunni õigusnõustamise hinnaga. Hankijal ei olnud mingit alust eeldada, et Vaidlustaja pakutud ühikuhind (40,00 eurot) ei ole esitatud RHAD-is ettenähtud ühiku kohta. See ei ole mingil viisil tuvastatav ka Vaidlustaja pakkumusest³. Vaidlustaja hilisemaid väited Hankija ega vaidlustuskomisjon arvestada ei saa.

¹ Vaidlustus laekus vaidlustuskomisjonile 11.06.2025, puudused kõrvaldas Vaidlustaja 13.06.2025.

² Vaidlustuskomisjon ei saa siinkohal kasutada väljendit *aru saanud*, sest Hankija on seda, milline hind tuleb ühikuhinnana esitada väljendanud nii selgelt ja üheselt mõistetavalt, et vaidlustuskomisjon ei kujuta ette, et selle teksti lugemisel oleks võimalik sellest mitte aru saada.

³ Alles vaidlustuses märgib Vaidlustaja, et pakkus ühikuhinda 40 eurot/h.

13. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja poolt vaidlustusmenetluses esitatud väide, et ta esitas oma pakkumuses ühikuhinnana ühe tunni õigusnõustamise maksumuse (40 eurot/tunnis), mistõttu Hankija on pakkumuste hindamisel eksinud, ei ole tõendatud ning ei ole tegelikult ka asjakohane. Esiteks, nagu eelpool märgitud (vt käesoleva otsuse p- id 11 ja 12), ei nähtu Vaidlustaja pakkumusest, et ta oleks esitanud ühikuhinnana ühe nõustamistunni maksumuse. Teiseks, juhul, kui Vaidlustaja esitas (või soovis esitada) ühikuhinnana ühe nõustamistunni maksumuse, ei vasta pakkumus sellisel juhul RHAD-i nõuetele, kuna pakkumuse maksumus pole esitatud hindamiskriteeriumi kohaselt. Igal juhul ei saa Hankija asuda pakkumusi Vaidlustaja väite alusel „ümbär hindama“, kuna see tähendaks Vaidlustaja pakkumuse muutmist pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva saabumist, mis ei ole RHS-i kohaselt lubatav.

14. Vaidlustuskomisjon jätab tähelepanuta Vaidlustaja väited selle kohta, et hindamiskriteeriumid pole üheselt arusaadavad, otstarbekad ja proportsionaalsed¹.

Hankemenetluse praeguses etapis ei ole vaidlus RHAD-i tingimuste õiguspärasuse üle enam võimalik. Vaidlustaja ega ükski teine pakkuja ei vaidlustanud RHAD-is kehtestatud hindamiskriteeriumi RHS § 189 lg 2 p-i 2 sätestatud tähtajal ning seetõttu peavad nii Hankija kui ka pakkujad juhinduma eeltoodud tingimusest sellisel kujul, nagu see on RHAD-is sõnastatud. Kohtupraktika kohaselt (nt Riigikohtu lahend nr 3-3-1-50-15, p 14.2) on tähtaegselt vaidlustamata riigihanke alusdokument kehtiv ning sellest tuleb pärast pakkumuste esitamist lähtuda.

15. Eeltoodud põhjustel on Vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsused tunnistada Osades 2, 3 ja 4 ainsa hindamiskriteeriumi – madalaim maksumus – alusel edukaks Kolmanda isiku pakkumused, on õiguspärased, kooskõlas RHS § 117 lg-tega 1 ja 2 ning RHAD-iga ning puuduvad alused nende kehtetuks tunnistamiseks.

16. Vaidlustuses toob Vaidlustaja täiendavalt välja selle, et kuna hanketeates ja RHAD-is esitatud hanke alguskuupäev 31.05.2025 on möödunud, siis ei ole hange täidetav kuna Hankija ületas enda poolt kehtestatud tähtaega.

Vaidlustuskomisjon eeldab, et Vaidlustaja soovib viidata sellele, et pikaajase praktika kohaselt tuleb hankijal enda initsiatiivil või Rahandusministeeriumi ettekirjutuse alusel tunnistada kehtetuks riigihange, mille tulemusel sõlmitud või sõlmitavat hankelepingut ei ole võimalik asuda täitma riigihanke alusdokumentides täpselt märgitud hankelepingu täitmise alguskuupäevast.

Käesoleval juhul niisugust olukorda ei esine.

17. Riigihanke tulemusel sõlmitava hankelepingu kohta on hanketeates iga Riigihanke osa kohta p-ides 5.1.3 „Eeldatav kestus“ märgitud: *Alguskuupäev: 30/05/2025; Kestuse lõppkuupäev: 31/03/2026*. Nagu hanketeate p-i 5.1.3 pealkiri ütleb, on selles esitatud hankelepingu eeldatav kestus. Samas on iga Riigihanke osa kohta p-ides 1.5.6 märgitud: *Lisateave: Hankija võib lepingu sõlmida ka enne nimetatud kuupäeva või selle kuupäeva möödumisel, kui see on riigihanke menetlemisele, vaidlustus- või kohtumenetlusele kulunud ajast või lepingu sõlmimise tegevustest tulenevalt vajalik ja seda eeldusel, et eduka pakkuja pakkumus on kehtiv. Olenemata lepingu alguskuupäevast lepingu lõppkuupäev ei muutu*.

Samuti on Hankija RHR-is iga Riigihanke osa kohta märkinud lepingu perioodi kuupäevade vahemikuna 30.05.2025-31.03.2026, kuid iga Riigihanke osa puhul on taas lisatud täpsustus: *Lepingu alguskuupäev on eelduslik. Hankija võib lepingu sõlmida ka enne nimetatud kuupäeva*

¹ Need on esitatud Vaidlustaja täiendavates seisukohtades, mille esitamise ajaks Vaidlustaja oli saanud teadlikuks, et ühikuhinnaks oli RHAD-i kohaselt õigusnõustamise kestvus 30 min, mitte õigusnõustamise ühe tunni maksumus.

või selle kuupäeva möödumisel, kui see on riigihanke menetlemisele, vaidlustus- või kohtumenetlusele kulunud ajast või lepingu sõlmimise tegevustest tulenevalt vajalik ja seda eeldusel, et eduka pakkuja pakkumus on kehtiv. Olenemata lepingu alguskuupäevast lepingu lõppkuupäev ei muutu.

Korra päises on samuti märgitud: Riigihangete registrisse märgitud lepingu alguskuupäev on eelduslik. Hankija võib lepingu sõlmida ka enne seal toodud kuupäeva või selle kuupäeva möödumisel, kui see on riigihanke menetlemisele, vaidlustus- või kohtumenetlusele kulunud ajast või lepingu sõlmimise tegevustest tulenevalt vajalik ja seda eeldusel, et eduka pakkuja pakkumus on kehtiv. Olenemata lepingu alguskuupäevast lepingu lõppkuupäev ei muutu.

Lepingu p-is 1.1 on märgitud: *leping jõustub selle hilisemast allkirjastamisest ja kehtib kuni 31.03.2026.*

Eeltoodust nähtub, et Hankija on RHAD-is eri dokumentides ja korduvalt rõhutanud, et hankelepingu alguskuupäev ei ole rangelt 30.05.2025, vaid lepingu võib sõlmida ka varem või hiljem. Seega ei esine vaidlusaluse Riigihanke puhul asjaolusid, mis põhjendavad riigihanke kehtetuks tunnistamist sel juhul, kui hankija on määranud lepingu sõlmimise rangelt kindla kuupäevaga ning lepingu täitmise alustamine sellest päevast ei ole võimalik.

18. Vaidlustuskomisjoni hinnangul ei takista see, et Riigihanke osades ei ole võimalik sõlmida lepinguid RHAD-is märgitud eeldatava lepingu sõlmimise ajaks, olukorras, kus Hankija on RHAD-is korduvalt ja sõnaselgelt teada andnud, et Hankija võib lepingu sõlmida ka enne seda kuupäeva või selle kuupäeva möödumisel, Riigihanke jätkamist ja ei saa tuua kaasa Riigihanke kehtetuks tunnistamist RHS § 208 lg 1 alusel.

Sellest tulenevalt ei pöördunud vaidlustuskomisjon RHS § 195 lg 10 alusel Rahandusministeeriumi poole, et teavitada asjaoludest, mis võivad tuua kaasa ettekirjutuse tegemise Riigihanke kehtetuks tunnistamiseks RHS § 208 lg 1 alusel. Vaidlustuskomisjon leiab, et selliseid asjaolusid vaidlusaluse Riigihanke puhul ei esine.

19. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

19.1. Hankija ka Kolmas isik ei ole kulude väljamõistmist taotlenud.

19.2. Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Kivistik